

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 7125/2025
13.05.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Никола Томашевић, адвокат из ..., против тужених ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Немања Васиљевић, адвокат из ... и туженог ГГ из ..., чији је пуномоћник Дарко Јашаревић, адвокат из ..., ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3019/23 од 24.04.2024. године, у седници одржаној дана 13.05.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца и преиначује пресуда Апелационог суда у Београду Гж 3019/23 од 24.04.2024. године у ставовима другом, трећем и четвртном изреке, тако што се тужени обавезују да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете солидарно исплате, и то: износ од 100.000,00 динара на име претрпљених душевних болова због повреде слободе и права личности и износ од 100.000,00 динара на име претрпљеног страха, са законском затезном каматом почев од 20.02.2023. године па до коначне исплате, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде, док се захтеви тужиоца да се тужени солидарно обавезу да му на име накнаде нематеријалне штете исплате, и то на име претрпљених душевних болова због повреде слободе и права личности, износ од још 200.000,00 динара и на име претрпљеног страха, износ од још 200.000,00 динара, све са законском затезном каматом почев од 25.11.2014. године па до коначне исплате, као и законску затезну камату на досуђене износе накнаде нематеријалне штете почев од 25.11.2014. године па до 20.02.2023. године, и захтев тужених за накнаду трошкова парничног поступка, одбијају као неосновани.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 282.600,00 динара, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 148/23 од 20.02.2023. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па су обавезани тужени да тужиоцу солидарно на име накнаде нематеријалне штете, исплате и то: износ од 150.000,00 динара на име претрпљених душевних болова због повреде

слободе и права личности и износ од 100.000,00 динара на име накнаде за претрпљени страх, са законском затезном каматом почев од 20.02.2023. године као дана пресуђења па до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавезу тужени да му солидарно поред износа досуђеног ставом првим изреке, исплате још износ од 150.000,00 динара на име претрпљених душевних болова због повреде слободе и права личности и износ од још 200.000,00 динара на име претрпљеног страха, са законском затезном каматом почев од 20.02.2023. године па до коначне исплате, као и законску затезну камату на досуђене износе ставом првим изреке, почев од 25.11.2014. године па до 19.02.2023. године. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно на име трошкова парничног поступка исплате износ од 167.300,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3019/23 од 24.04.2024. године, ставом првим изреке, укинута је првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да му солидарно на име накнаде нематеријалне штете исплате и то: износ од 300.000,00 динара на име претрпљених душевних болова због повреде слободе и права личности и износ од 300.000,00 динара на име претрпљеног страха, све са законском затезном каматом почев од 25.11.2014. године па до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженима ББ и ВВ, обојици из ... на име трошкова парничног поступка исплати износ од 300.357,00 динара. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженом ГГ из ... накнади трошкове парничног поступка у износу од 229.850,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), а у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23), и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, Прво основно јавно тужилаштво у Београду је против окривљених ББ, ВВ и ГГ, овде тужених, подигло оптужницу Кт 1247/13 Ск 214/14 од 14.11.2014. године, којом им је стављено на терет да су на штету овде тужиоца, а у намери да себи прибаве противправну имовинску корист у износу који прелази 450.000,00 динара, извршили кривично дело изнуде из члана 214. став 2. у вези става 1. КЗ у вези члана 33. КЗ. Дана 14.11.2014. године, тужени су у својству окривљених са замеником јавног тужиоца закључили споразум о признању наведеног кривичног дела, а чему је претходило закључење вансудског поравнања од 12.06.2014. године између тужиоца и тужених ББ и ВВ. У члану 1. овог уговора, наведени су разлози за закључење, и то, с једне стране, материјално обештећење тужиоца, а с друге

стране, олакшавање кривично-процесне позиције тужених, у циљу постизања одговарајућег споразума са Првим основним јавним тужилаштвом које ће узети у обзир чињеницу да су ББ и ВВ добровољно отклонили последице кривичног дела пре изрицања пресуде. У члану 2. констатовано је да су на дан потписивања вансудског поравнања тужени ББ и ВВ на име материјалног обештећења тужиоца њему у присуству пуномоћника исплатили износ од 19.500 евра и тиме му добровољно предали противправну имовинску корист коју су остварили извршењем кривичног дела које им је стављено на терет. О овој чињеници уговорне стране сачиниле су признаницу која је саставни део поравнања. Према члану 3. тужилац АА је изјавио као оштећени да након извршења обештећења описаног у члану 2. овог поравнања на име накнаде материјалне штете нема никаквих даљих потраживања према туженима ББ, ВВ и ГГ по основу извршења кривичног дела описаног у захтеву за спровођење истраге Првог основног јавног тужилаштва у Београду, односно да му је имовинска корист коју су потписници овог поравнања прибавили радњама описаним у том захтеву, враћена. Због тога је оштећени овде тужилац АА изјавио да одустаје од кривичног гоњења овде тужених, те да је сагласан да Прво ОЈТ постигне споразум о признању кривице са тим лицима, односно други споразум у смислу одредаба Законика о кривичном поступку који неће довести у питање имовинска права оштећеног АА констатована у члану 2. овог судског поравнања. У завршној одредби констатовано је да је поравнање сачињено у присуству пуномоћника уговорних страна, да је исто резултат добровољности уговорних страна, те да су сви уговарачи упознати са својим правима и обавезама у кривичном поступку, те да поравнање у потпуности прихватају за своје.

Након тога, Први основни суд у Београду је донео пресуду СПК 187/14 од 25.11.2014. године, којом је прихватио споразуме о признању кривичног дела по оптужници Првог основног јавног тужилаштва у Београду Кт 1247/13 од 14.11.2014. године, те је тужене огласио кривим због извршења кривичног дела изнуде из члана 214. став 2. у вези става 1. КЗ у вези члана 33. КЗ и у осудио их на казну затвора у трајању од по 8 месеци, коју ће окривљени издржавати у просторијама у којима станују са применом мере електричног надзора.

Због извршеног кривичног дела, тужилац је трпео страх за живот и то јаког интензитета у два наврата у трајању од по два сата, страх средњег интензитета у збирном трајању од месец дана и страх слабог интензитета укупно три месеца и након хапшења тужених повремено у наредних годину дана, али претрпљени страх није оставио трајне последице по психичко функционисање тужиоца.

Након расправе коју је одржао, оценом исказа сведока ДД и ЂЂ, који су у својству пуномоћника адвоката уговорних страна преговарали око материјалног обештећења тужиоца и чији искази су били међусобно сагласни, другостепени суд закључује да је стварна воља тужених при закључивању вансудског поравнања била да се исплатом износа од 19.500 евра тужилац намири по основу целокупне штете коју је извршењем кривичног дела претрпео, како материјалне тако и нематеријалне штете, те да у супротном не би прихватили закључење поравнања са тужиоцем, све ово иако се у самом поравнању наводи да износ од 19.500 евра представља накнаду само материјалне штете. Тадашњи пуномоћник тужиоца ... ДД, према сопственом исказу, супротно постигнутом усменом договору са туженима, у поравнању је навео да је реч о

накнади само материјалне штете, по принципу „ако прође-прође“, остављајући могућност за накнадно подношење тужбе за накнаду нематеријалне штете од тужених, а коју формулацију сведок ЂЂ као адвокат уговарача ББ и ВВ, није уочио пре потписивања поравнања. Због тога се по становишту другостепеног суда овај део поравнања не може сматрати вољом свих уговарача. Наведени закључак о стварној вољи уговарача при закључењу поравнања, другостепени суд дао је полазећи од одредбе члана 99. Закона о облигационим односима која прописује да се при тумачењу спорних одредаба уговора, не треба држати дословног значања употребљених израза, већ истражити заједничку намеру уговарача, смисао и домаћај садржине поравнања и праву вољу уговорних страна и одредбу тако разумети како одговара начелима облигационог права утврђених овим законом.

С обзиром да је стварна воља уговарача била да се тужилац исплатом износа од 19.500 евра у потпуности обештети, односно да је исплатом овог износа намирен и по основу материјалне и нематеријалне штете проузроковане извршењем кривичног дела, другостепени суд тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете одбио је као неоснован.

Међутим, по оцени Врховног суда оваква правна аргументација другостепеног суда није прихватљива јер је материјално право неправилно примењено.

Другостепени суд при тумачењу одредби вансудског поравнања о предмету обавезе ББ и ВВ, овде тужених, из закљученог вансудског поравнања од 12.11.2014. године, полази од одредбе члана 99. став 2. ЗОО, према којој се не треба држати дословног значења употребљених израза, већ при тумачењу треба истраживати заједничку намеру уговарача и одредбу тако разумети како то одговара начелима облигационог права утврђеним овим законом. Међутим, ову одредбу неправилно примењује јер занемарује одредбу члана 99. став 1. ЗОО која представља полазни основни став о тумачењу уговора. Према овој одредби тумачењу подлежу само спорне одредбе уговора, како то произлази из наведене одредбе, односно јасне и прецизне уговорне клаузуле не треба тумачити, пошто се одредбе уговора примењују онако како гласе.

У конкретном случају, одредбе вансудског поравнања нису нејасне. У свакој уговорној одредби јасно је назначено да се престација тужених односи на накнаду материјалне штете коју је тужилац претрпео извршењем кривичног дела од стране тужених. Ово произлази из члана 1. поравнања, у коме је наведено да је реч о материјалном обештећењу тужиоца, у члану 2. који говори о материјалном обештећењу, те да предаја износа од 19.500 евра јесте по основу противправне имовинске користи коју су тужени остварили извршењем кривичног дела које им је стављено на терет. Такође, у члану 3. је изричито наведено да оштећени АА изјављује да након извршеног обештећења, на име накнаде материјалне штете нема никаквих даљих потраживања према туженима, по основу извршења кривичног дела које му је оптужницом Првог ОЈТ од 02.02.2013. године стављено на терет, односно да му је имовинска корист коју су потписници овог поравнања прибавили радњама описаним у том захтеву враћена.

Према томе, одредбе наведеног поравнања су више него јасне. Јасност искључује тумачење, јер се тумачење јасних одредаба противи самом појму тумачења. Због тога, наведене одредбе овог уговора треба разумети управо онако како гласе.

Чињеница да је адвокат ДД приликом сачињавања поравнања у писаној форми, а у договору са тужиоцем, супротно претходно договореном приликом преговарања са адвокатом ЂЂ, у текст поравнања унео да је реч само о материјалном обештећењу тужиоца, по принципу „ако прође – прође“, указује на ману воље ББ и ВВ при закључењу вансудског поравнања. Непостојање подударности између стварне воље тужених и њихове изјаве узрокована радњом тужиоца и његовог пуномоћника, јесте мана воље која је разлог за поништај овог уговора у смислу члана 111. Закона о облигационим односима али се такав захтев морао истаћи у законом прописаним роковима, јер протек рока за поништење рушљивог уговора води престанку права у смислу члана 117. ЗОО. Међутим, тужени ББ и ВВ нису захтевали поништај вансудског поравнања од 12.11.2014. године због мане воље при његовом закључењу. Због тога, тужилац има право на накнаду нематеријалне штете коју су му тужени проузроковали противправним радњама због којих су правноснажно оглашени кривим пресудом Првог основног суда у Београду Спк 187/14 од 25.11.2014. године.

Висина новчане накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова због повреде слободе и права личности, као и за претрпљени страх, утврђује се у складу са одредбом члана 200. Закона о облигационим односима и има за циљ материјалну сатисфакцију тужиоца због повреде заштићених права и добара. Накнаду штете суд одмерава узимајући у обзир све објективне и субјективне околности као што су начин извршења кривичног дела, дужина трајања периода претњи и узнемиравања, интензитет и трајање страха, природу кривичног дела коју су тужени извршили према тужиоцу, животно доба оштећеног, његово породично стање, занимање и друге чиниоце који утичу на природу, тежину и трајање душевних болова због повреде слободе и права личности, као и страха.

Имајући у виду све утврђене околности релевантне за одмеравање висине накнаде нематеријалне штете, Врховни суд налази да правична новчана накнада за сваки поједини вид штете коју је тужилац претрпео износи 100.000,00 динара, налазећи да се исплатом овог износа не погодује тежњама које нису спојиве са природом и друштвеном сврхом правичне накнаде. Приликом одмеравања накнаде, овај суд је пошао од циља коме служи накнада као облик отклањања штетних последица, а којом се оштећеном омогућава правично задовољење у циљу успостављања психичке и емотивне равнотеже која је постојала пре штетног догађаја у мери у којој је то уопште могуће. На досуђене износе правичне накнаде, тужилац има право на законску затезну камату применом члана 277. у вези члана 189. ЗОО од првостепеног пресуђења па до коначне исплате. Тужбени захтев за разлику од досуђених до тражених износа правичне накнаде, заједно са законском затезном каматом, одбијен је као неоснован, као и захтев за исплату законске затезне камате почев од 25.11.2014. године па до дана првостепеног пресуђења.

Одлуку о трошковима поступка Врховни суд је донео на основу одредбе члана 165. став 2. ЗПП у вези члана 153. став 1, 154. и 163. став 2. ЗПП, с обзиром на успех

тужиоца у поступку и постављени захтев за њихову накнаду. Тужиоцу су досуђени трошкови за радње пуномоћника на име заступање на седам одржаних рочишта, у износу од по 10.500,00 динара, приступ на два неодржана рочишта у износу од по 6.000,00 динара, за састав тужбе и два образложења поднеска у износу од по 9.000,00 динара, као и за састав жалбе од 21.06.2019. године у износу од 18.000,00 динара, према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 37/21), као и за састав ревизије у износу од 27.000,00 динара, за заступање од стране пуномоћника на одржаном рочишту пред другостепеним судом у износу од 13.500,00 динара, према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 43/23), на име трошкова обављеног вештачења 15.000,00 динара, те на име трошкова таксе за жалбу и одлуку по жалби по 13.800,00 динара, ревизију 27.600,00 динара и ревизијску одлуку 41.400,00 динара, у складу са Таксеном тарифом из Законом о судским таксама. Тужиоцу не припада накнада на име осталих судских такси, јер захтев за плаћање истих није опредељен.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић